

Ein valviðmerking

Valið til danska fólkatingsið er næstan av. Danir og grønlandingar hava valt, men val hevur enn ikki verið í Føroyum. Finteljingin hevði hesaferð ikki so lítið at siga við tað, at ein av flokkunum, Kristiliga fólka flokkurin — religiósundirvísingar- og antipornoflokkurin — væntaði 754 atkvøður fyri at koma upp um minsta markið, sum er 2 pst. av øllum atkvøðunum fyri at vera umboðaður í fólkatingsinum.

Kansurin var ikki serliga stórur, sjálvandi kundi tað henda, at flokkurin kom uppum hetta mark eftir finteljingina og fekk so fyra limir valdar, tveir frá Javnaðarflokkinum og tveir frá borgarligu flokkunum.

Vinstravongurin

Danskur vinstrapolitikur er vorðin nógv greiðari eftir hetta seinasta fólkatingsvalið við tað, at Vinstrasolistar-

nir og hin ein kommunistiskur limurin ikki komu innaftur. SF hevur megnað tað at fingið meginpartin aftur av teim um atkvøðum teir vunu við valið í 1966, men sum teir mistu við, at nakrir limir tóku seg burtúrur og stovnaðu VS. Henda hending færdi sum kunnugt eisini við ser, at arbeiðarameirlutin var ikki til staðar meir og minniluta-stjórnin hjá Krag noyddist at leggja frá ser.

Tað, at hesir flokkar ikki komu aftur í fólkatingsið, vísir, at donsku vinstravellarar avgjørt ynskja eina stjórn av javnaðarmonnum og SF, uttan hesar ábyrgdarleysu ultrareyðu høvuðskambarnir.

Veljararnir eru komnir aftur til Javnaðarflokkin og SF, — teir flokkar, sum teir áður hava greitt atkvøðu fyri.

Høgravongurin

Á høgravongi hendi tað, at Konservativi- og Vinstraflokkurin gingi nógv aftur, meðan hin triðji stjórnarflokkurin — Radikali Vinstri — helt støðuna.

Hetta meta kommentatorar í Danmark vera Baunsgaard fyrri at takka.

At flokkar ganga fram ella aftur við eitt val, hevur ongan tíð bert eina orsök, og hetta man eisini vera galdandi viðvikjandi afturgongdini hjá hinum báðum borgarligu stjórnarflokkunum. Ein av orsøkunum er sjálvandi, at Kristiligi Fólka flokkurin hevur tikið ein part av atkvøðunum frá hinum borgarligu flokkunum.

Bløðini

Nú er aftur eitt val farið aftur um bak sum prógvur, hvussu lítið tað hevur at siga, at bløðini so dúgliga agitera frammanundan einum vali. Borgarligu flokkarnir eiga nógv tann størsta partin av danska bløðheiminum. Bert fyrri at nevna tvey — Berlingarin og Politiken, nógv tey størstu og mest útbreiddu bløðini, men lítið hjálpir. Eisini visti tað seg, at enn tá í teimum valdomum sum borgarliga pressan er at kalla eina mál gingi borgarligu flokkarnir mest aftur.

5 spurningar

1. Hvussu eitur høvuðsbýurin hjá mormonarum í USA?
2. Hvar fann fram til telefonina?
3. Nær varð fólka flokkurin settur á stovn?
4. Hvussu æt fyrsta føroyska tíðarritið?
5. Nær doyði Magnus Heinson?

Svarini verða at senda til Mangt og hvat, Sosialurin, box 76, 3800 Tórshavn.

Tey rottu svarini verða við í lutakasti um vinningin: Føroya Fólks songbók. Vít vóna at fáa nógv svar.

Svarið innan hósdagin komandi.

Tilfar til Mangt og hvat er

altíð vælkomid. Um tú ynskir at skriva okkurt, so send tað til Mangt og hvat, box 76, 3800 Tórshavn.

Seinasta spurnakapping var vunnin av Johnsigurd Johansen. Brattabrekka 10, Tórshavn, og hevur hann vunnið bókina PERLAN eftir Steinbeck. Bókin verður send hon um við postinum.

Tianverri hevur spurnarkappingin ikki havt so góða undirtøku og tí vóna vit, at tað vera fleiri íð senda inn hesaferð. Næsti lutur, ið vinnast kann, er aftur ein bók, og verður tað: Føroya Fólks songbók.

Tey rottu svarini vóru annars:

1. 6. 2. New York, 3. Tokio, 4. Bumediene, 5. skutari.

Framhald frá 1. síðu. (1)

flokkurin vantaði 600 atkv. og blev sostatt ikk umboðaður.

Sigurharrarnir

Sigurharrin av valinum er Javnaðarflokkurin, sum gekk fram við 8 limum og SF við 6. Hesir báðir flokkarnir hava roynt stjórnarsamarbeiði fyrr, men hetta var slitið av útbrótum úr SF. Koma teir at hava meirilutan aftanfyrri seg, er einki at ívast í, at stjórn verður gjord av hesum báðum flokkum.

Tapararnir

Tað er kanska skeivt at koyra Radikala flokkin í millum tapararnar, tí teir taptu einki, men vunu heldur onki. Teir høvdu 27 limir og fingi hesar aftur. Harafurtimóti vóru teir stóru taparnir, Vinstra sum hevði 34 og nú fekk 30 limir, og Konservativi flokkurin, sum hevði 37 og nú fekk 31 limir valdar. Retsforbundet, kommunistarnir og vinstrasolistarnir fingi ongann mann valdar, og heldur ikki eydnaðist Kristiliga Fólka flokkinum at fáa nakran valdan.

Kunnngerð

Tað verður her gjørt kunnigt, at fólkatingsval fer fram týsdag 5. oktober í ár í samkomuhøll kom munuskulans.

Umframt veljarar í Tórshavnar kommunu, hava veljarar í Tórshavnar uttanbyggja kommunu (tá ikki Syðradalur og Norðadalur) valstað í Tórshavn.

Atkvøðutiðin verður frá kl. 10—13 og frá 15—20, og verður tá givið uppát, so skjótt stöður kemur í.

Valstýrið í Tórshavn, 22. september 1971

MARIUS WEIHE
fm.

valrettaraldurin til fólkatingsval niður í 20 ár.

Tað merkiliga hendi henda valdag, at ein meiriluti av føroysku veljarunum ikki vildu ganga við til at seta valaldurin niður, men atkvøddu nei til uppskotið.

Ein má spyrja seg sjálvan aftaná hetta: Er føroyska veljarafjöldin veruliga so óbúgvinn, at henni ikki kann listast upp í hendi at siga sína hugsan sjáldt um tilik smámál?

Soleiðis sær tað út!

Hetta fæst meg at hugsa um, at vert er at kanna, um ikki neyðugt er at seta eitt valaldursmark uppeftir, t. d. til 75 ár, soleiðis at fólk eftir henda aldur ikki høvdu heimild at atkvøða.

Tað kann jú meir enn so henda, at fólk verða í ørviti um ella aftaná henda aldur. Hópsleyst er tí, at tá 20 ára gomul ikki kunnu velja, at tá gomul kunnu í barndómi fara spákandi inn í valhølið og og uttan hóvasták greiða atkvøðu.

Hetta er dundrandi mismunur í okkara sokallaða demokratiska vælferðarsamfelag.

Eg vil at enda heita á teir lögtingsmenn, ið lesa hesar reglur, um beinanvegin nú tingið kemur saman, at seta fram uppskot hesum viðvíkjandi, so at sami rættur er fyri øll í hesum landi.

so.

Í SOSIALINUM 8/9 finna vit grein um EEC. Henda grein: »Eru grundsónarmiðini til sølu« viðger EEC-málið á ein ógvuliga stuttan og beiskt kendan hátt. Eftir ein ógvuliga foreinklaðan hátt — so foreinklaðan, at eg — fyrigev mær — styrknaði nógv í trúnni á EEC, slær greinskrivarin fast, at: »Tað er viljin til javnaðarpolitik, ið sigur nei til EEC«. Ikki tí, eg vænti A. S. hevur fingið svar uppá grein sína, men í AKTUEL 17/9 finna vit eina grein um sama evni og haldi eg, at hon er eitt gott svar uppá grein A.S. og samstundis vísir á, hvi vit javnaðarmenn ikki taka støðu móti EEC fyrrren allir upplýsingar eru tókir.

Greinin er skrivað av J. Schleimann og tekur hann soleiðis til:

»Olof Palme sigur, politikkur er at vilja. Vallógin sigur, politikkur er at velja. Vita vit, hvat vit vilja, vita vit eisini hvat vit velja. Vit eru mangir, ið vilja eitt sosialdemokratiskt Europa og vilja vit velja sosialdemokratiskt 5. oktober. Hetta gera vit:

1) tí Europa er tann besta gongda leiðin at ganga, fyrri at fara víðari tær hugsjónir sosialdemokratið stendur fyrri, tær hugsjónir, ið hava fort til, at vit í dag liva í einum av heimsins ríkastu londum, einum høst virdum landi, hvar samhugi og virðið fyrri tí einstak hevur fingið víði á jøvnum.

vækstrnum, so at úrslitið er vorðið tað vælferðarsamfelag, ið vit í dag hava nátt. Eitt vælferðarsamfelag við sosialum rættvís og frælsi, sum meginparturin av heimsins íbúgvum siggja upp til. Vit siga ja til felagsmarknaðin, tí tað er okkara plikt sum javnaðarmenn at víðka út okkara vælferð og okkara hugsjónir til stórri deilir av heiminum.

2) tí Europa er tað idnaðarumráðið, ið nú og í allari framtíð gevur okkum sosialdemokratium teir bestu møguleikar fyrri einum politiskum arbeiði, ið hevur sum mál at fáa avgerðarrætt yvir lívið okkara og framtíð heimsins.

3) tí einki minni umráði enn tann europeiska stórmaktin kann geva okkum sosialdemokratium møguleika til effektivari verju móti teimum politisku og óekonomisku kreftum kapitalismunnar, móti teim um multinationalu virkjunum, sum longu um fá ár vilja framleiða $\frac{2}{3}$ av samlaðu heimsframleiðsluni, stórar fyrirkur harav $\frac{4}{5}$ longu í dag eru amerikanskar, heimahoyrandi í einum landi, hvar sosiala órættvísir er eitt tað størsta í heimi okkara og hvar sta í heimi okkara og hvar arbeiðararørslan kanska er tann veikasta í heiminum.

4) tí uppbyggjanin av tí rívu, sum í 1914, tá ið I. heimsbardagi brast á, kom í arbeiðararørsluna og sum bleiv víðka út, tá Lenin stovnaði kommunistisku internationalu, ikki vil eydnast við hjálpa av uppskrift Stalins viðvíkjandi nationalkommunismu, men við samarbeiði millum allar arbeiðararørslur, og kreftur teirra fyrri at mynda demokratiska sosialismuna.

5) tí alternativitið til einum byggjan av tí europeisku sosialdemokratium um at leikka

ismuni er sosialdemokratisins isolation, tess innmúran í gravhlegg við frásögn um, hví flokkurin einaferð stóð fyrri, sosialdemokratisins framtið sum eitt vælvalt lík í einum norrønnum sosialistiskum museum.

6) tí alternativitið til útbýggjan í Europa verður stórri samvinna við kapitalistisk og kommunistisk stórveldi, í dag USA og USSR, í morgin Japan og Kina.

7) og tí alternativitið til ta europeisku gotuna til stórri frælsi verður tann triðji heimurin, u-londini, fastliman í blokpolitiska spennitroyggju, sum vil fara við sær alt ov lítið frælsi, og harvið alt ov stóra figgiarliga hjálp uppá órimuligar treytir, endar Schleimann.

Tann isolation, ið A.S. vil fara okkum inni, hevur staðið sína roynd. Okkum týst bert at hugsa um SF, VS o. a., sum, istaðin fyrri at arbeiða innanfrá og haðani broyta á rettan hátt, fóru út um. Vit vita, hvønn óbótalan skaða tað hevur velt norðurlendsku sosialismuni. Nei A.S. isolation er ikki retta leiðin, men hevur tú nógv nógv ídni, og nógv stóra trúgv til ta tú berjist fyrri, virka fyrri broytan innanfrá, og tú vilt siggja úrslitið til síðst.

Til síðst vil eg heita á A. S., um at koma fram við teim um upplýsingum, ið hevur fingið hann og SU til at taka so avgjorda støðu móti EEC. Tí at taka so avgjorda støðu, krevur nógv upplýsing, og hana hava vit onnur ið hvussu so er einki sæð til.

Við javnaðarkvøðu.

J. R.

Atkvøðan

Atkvøðan um at leikka